

Luleå kommun

Rektorn vid Luleå gymnasieskola, skolenhet C

Beslut för gymnasieskola

---

efter tillsyn i Luleå gymnasieskola, skolenhet C
i Luleå kommun

Tillsyn i Luleå gymnasieskola, skolenhet C

Skolinspektionen genomför tillsyn i Luleå kommun under våren och hösten 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Luleå gymnasieskola, skolenhet C besöktes av Skolinspektionen den 11 september och den 16 oktober 2014.

Fakta om skolenheten

Luleå kommuns gymnasieskola är i huvudsak förlagd till centrala Luleå och Luleå Gymnasieby och omfattar fyra kvarter. Där finns alla nationella program i de fyra kvarteren Hackspetten, Kungsfågeln, Lärkan och Örnen samt Hälsans hus och Gymnasiebiblioteket. Omkring nittio procent av kommunens gymnasieungdomar går i Luleå Gymnasieby. Dessutom har ett stort antal ungdomar från andra kommuner sökt sig till utbildningarna. I Luleå Gymnasieby finns omkring 2300 elever och 280 anställda.

Skolenhet C finns i kvarteret Hackspetten och innehåller utbildning inom humanistiska programmet, hantverksprogrammet (inriktning frisör) och samhällsvetenskapsprogrammet inklusive Profil Spin som är en samhällsvetenskaplig utbildning med internationell inriktning. Antalet elever är ungefär 450. Skolenheten leds av en rektor.

Kunskapsresultat

Luleå Gymnasieby har under hela den senaste tioårsperioden haft bättre resultat än riksgenomsnittet för variablerna genomsnittlig betygspoäng och andel elever behöriga till högskola. Läsåret 2012/13 hade Luleå Gymnasieby 14,7 respektive 95,2 procent för dessa variabler att jämföra med 14,0 respektive 86,8 procent för riksgenomsnittet. För variabeln andel elever med slutbetyg inom fyra år varierar dock resultatet för Luleå Gymnasieby jämfört med riksgenomsnittet. Läsåret 2012/13 hade Luleå Gymnasieby det lägsta resultatet under tioårsperioden med 71,1 procent att jämföra med riksgenomsnittet på 76,6 procent.

Kunskapsresultaten läsåret 2013/14 för programmen inom Luleå gymnasieskola finns ännu inte redovisade i Skolverkets officiella statistik. Enligt Luleå Gymnasiebys egna beräkningar av kunskapsresultaten för läsåret 2013/14 var den genomsnittliga betygspoängen 14,9. För elever med yrkesexamen var motsvarande siffra 13,57 att jämföra med elever med examen från högskoleförberedande program som var 15,41. Den genomsnittliga betygspoängen totalt för hela gymnasieskolan var för kvinnor 15,39 och för män 14,20.

Det humanistiska programmet är ett nytt program varför det saknas kunskapsresultat såväl på riksnivå som för skolenheten i Skolverkets nationella uppföljningssystem. Hantverksprogrammet är uppdelat på två skolenheter inom Luleå Gymnasieby, där inriktningen frisör finns inom skolenhet C, vilket gör det svårt att jämföra resultaten för detta program mot riksgenomsnittet. Totalt sett har hantverksprogrammet vid Luleå Gymnasieby uppvisat betydligt bättre kunskapsresultat över tid än riksgenomsnittet. Läsåret 2012/13 uppvisade hantverksprogrammet vid Luleå Gymnasieby en genomsnittlig betygspoäng på 16,3 att jämföra med riksgenomsnittet som var 14,0, samtidigt som andelen elever som var behöriga till högskola var 94,3 vid Luleå Gymnasieby att jämföra med riksgenomsnittet som var 87,1 procent. Andelen elever med slutbetyg inom fyra år var vid Luleå Gymnasiesby 88,2 procent medan riksgenomsnittet var 84,7 procent.

Kunskapsresultaten inom det samhällsvetenskapliga programmet läsåret 2012/13 var bättre än riksgenomsnittet för flera av variablerna. Den genomsnittliga betygspoängen för elever med slutbetyg vid Luleå Gymnasieby var 15,3 att jämföra med riksgenomsnittet som var 14,7, samtidigt som andelen elever som var behöriga till högskola var 98 procent vid Luleå Gymnasieby att jämföra med riksgenomsnittet som var 93 procent. Dock var andelen elever med slutbetyg inom fyra år 81,7 procent vid Luleå Gymnasieby att jämföra med 87,7 procent i riket.

Luleå Gymnasiebys egen statistik för läsåret 2013/14 visar att den genomsnittliga betygspoängen för elever på det humanistiska programmet var 15,61, medan motsvarande siffra för hantverksprogrammet (frisör) var 16,53 samt för samhällsvetenskapsprogrammet 15,45. På det humanistiska programmet och hantverksprogrammet fanns bara kvinnliga elever. Den genomsnittliga betygspoängen vid samhällsvetenskapsprogrammet skiljer sig kraftigt mellan kvinnor (16,10) och män (14,23).

Helhetsbedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynstillfället. Det är huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att upptäcka och rätta till brister närhelst de framkommer.

Tillsynen visar att verksamheten vid skolenheten i huvudsak följer författningarnas krav och ger eleverna goda kunskaper för fortsatta studier eller för arbetsmarknaden. De intervjuade eleverna är till stora delar nöjda med den utbildning de får och anser att de undervisas av engagerade lärare. Eleverna känner sig trygga på skolan och upplever att de blir väl bemötta av lärarna.

Vid intervju med rektorn framkommer att skolenheten fortfarande har mycket att arbeta med för att utveckla verksamheten ytterligare. Exempel på sådana utvecklingsområden är det systematiska kvalitetsarbetet och rutiner för arbetet inom olika delar av verksamheten. Enligt rektorn är det systematiska kvalitetsarbetet i ett begynnande skede där det behöver förbättras så att det blir mer strukturerat.

Skolinspektionens tillsyn visar på ett antal områden där skolenheten måste utveckla verksamheten för att den fullt ut ska uppfylla författningarnas krav. Ett sådant område är det systematiska kvalitetsarbetet. Intervjuer och dokumentation visar att det finns ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenheten, men att det finns brister i arbetet. Det särskilda stöd som ges till eleverna utvärderas i huvudsak bara på individnivå och inte på en övergripande skolenhetsnivå. Skolenheten får därmed inte underlag för att ta ställning till hur detta kan utvecklas för att nå bättre kunskapsresultat. Elevhälsans arbete utvärderas inte heller på skolenhetsnivån vilket gör att det inte heller inom detta område finns underlag för att ta ställning till behov av utveckling. Dessa områden finns därmed inte heller dokumenterade i skolenhetens dokumentation av kvalitetsarbetet. Skolinspektionen vill inom detta bedömningsområde också påpeka faran med att låta det systematiska kvalitetsarbetet genomföras i stor utsträckning på en generell och övergripande nivå. Det kan innebära att arbetet i stor utsträckning bedrivs på en så generell och övergripande nivå att det försvårar en nödvändig koppling till skolenhetens behov av utvecklingsinsatser.

Delar av verksamheten inom Luleå Gymnasieby bedrivs gemensamt för hela skolan. Detta leder till att de enskilda skolenheternas behov inte alltid blir tydliga. Ett område där detta framkommer är i planen mot kränkande behandling. Planen är gemensam för hela gymnasieskolan och har därmed inte sin grund i de specifika behov som finns på skolenheten. Planen måste därför förändras så att den tydligt tar sin avstamp i den lokala kartläggningen inom skolenheten och där skolenhetens behov av åtgärder framgår liksom hur åtgärderna som beslutats i föregående års plan genomförts.

Trots att det programgemensamma särskilda stöd som ges inom Studion får mycket beröm och ger såväl elever i behov av särskilt stöd som elever med andra behov möjligheter till stöd så kan inte skolenheten ge alla elever det särskilda stöd som de har behov av. Vid skolenheten finns elever med annat modersmål än svenska. Tillsynen visar att bland dessa elever finns de som har behov av studiehandledning på modersmålet. Skolenheten klarar dock inte att ge dessa elever det stöd som de behöver eftersom det inte finns tillgång till lämplig personal att ge stödet.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Luleå kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 27 februari 2015 redovisas för Skolinspektionen på adress Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå.

Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndsordförande, utskott eller berörd nämnd. Lämnas redovisningen av någon som företräder huvudmannen ska det framgå att delegation finns. Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Luleå kommun och rektorn för skolenheten måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att de åtgärder, utifrån en kartläggning, som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling finns med i skolenhetens plan mot kränkande behandling
- Se till att en redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts tas in i efterföljande års plan mot kränkande behandling.

Motivering

Enligt skollagen ska det vid varje skolenhet finnas en plan mot kränkande behandling. En sådan plan ska upprättas varje år och i det arbetet ska eleverna finnas med. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. En redogörelse för hur åtgärderna har genomförts ska finnas med i efterföljande års plan. Planen ska utgå ifrån en tydlig kartläggning av situationen på skolenheten och konkret beskriva vilka åtgärder som ska vidtas under året för att stärka skolans värdegrundsarbete (jfr Skolverkets allmänna råd SKOLFS 2012:10).

I Luleå gymnasieskola finns en gemensam likabehandlingsplan som gäller för samtliga skolenheter. I planen finns bland annat rubrikerna vision, definitioner, kartläggning, ansvar och resurser, likabehandlingsarbetets delar samt rutiner i likabehandlingsarbetet. Enligt planen ska en kartläggning göras via en webbaserad enkät. Den ska genomföras under vecka 11 och 12 för samtliga elever i årskurserna 1 och 2. Analys av enkätsvaren görs inom elevhälsoteamet.

Inom skolenhet C finns en sådan plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen innehåller dock inte någon redogörelse för vilka åtgärder

skolenheten behöver vidta utifrån den kartläggning som är genomförd. Det finns inte heller någon redogörelse för hur planerade åtgärder genomfördes under förra året. För att planen ska kunna vara ett effektivt hjälpmedel i skolans värdegrundsarbete är det Skolinspektionens bedömning att planen tydligare måste ange vilka specifika åtgärder som just skolenhet C ska vidta under året samt utvärdera dessa åtgärder i efterföljande års plan.

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens plan mot kränkande behandling har brister. Eftersom planen är generell för hela gymnasieskolan och därmed inte har en tydlig koppling till skolenheten saknas åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling kopplade till kartläggningen av verksamheten vid skolenheten. Någon redovisning av hur de planerade åtgärderna i föregående års plan har genomförts finns inte heller.

Författning

6 kap. 6,8 §§ skollagen

Lgy 11 2.2 Normer och värden

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Luleå kommun och rektorn för skolenheten måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

Skolenheten måste förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete så att det ger underlag för att utveckla verksamheten. I detta ligger att

- Skolenheten måste utvärdera det särskilda stöd som ges inom skolenheten på enhetsnivå, och
- Skolenheten måste utvärdera elevhälsans arbete på övergripande nivå inom skolenheten.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det inom skolenheten bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter uppfylls. Av Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) framgår att rektorn ska se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om priori-

tering av utvecklingsinsatser samt att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Inom Luleå Gymnasieby genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete på flera nivåer. En väsentlig del av kvalitetsarbetet bedrivs på övergripande nivå för hela gymnasieskolan eftersom samverkan mellan skolenheterna är så omfattande. Där fastställs vilka uppföljningar som ska göras, hur måluppfyllelsen ska utvärderas och analyseras samt hur utvecklingsområden och strategier för högre måluppfyllelse ska fastställas. För att strukturera, planera och dokumentera kvalitetsarbetet används ett gemensamt dokument med anvisningar och uppdaterade styrkort. Skolinspektionen vill med anledning av att det systematiska kvalitetsarbetet i stor utsträckning bedrivs gemensamt för hela gymnasieskolan påpeka att ett till stora delar gemensamt kvalitetsarbete riskerar att begränsa kopplingen mellan skolenhetens verksamhet och det systematiska kvalitetsarbetet i sådan utsträckning att det inte på ett effektivt sätt kan bilda underlag för utveckling av skolenhetens verksamhet.

Enligt rektorn bedrivs skolenhetens systematiska kvalitetsarbete på likartat sätt som beskrivits ovan för hela gymnasieskolan och det pågår ett arbete med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. I kvalitetsarbetet och dokumentationen av detta beskrivs och analyseras bland annat kunskapsresultaten och värdegrundsarbetet. Utvecklingsområden som identifierats är bland annat kollegialt lärande, matematikundervisningen, läslust, yrkesintroduktionen, arbetsplatsförlagt lärande och bedömning och betygssättning. Exempel på viktiga uppföljningar som genomförs är betygssnitt för Luleå gymnasieskola och för respektive program, betygssnitt i kurser med nationella prov och i några specifika programgemensamma kurser i respektive program, genomströmning av elever, andel elever med slutbetyg/examen samt elevattityder kopplade till kursgrupper. Enligt rektorn är skolenhetens systematiska kvalitetsarbete i ett begynnande skede där det finns mycket kvar att göra.

Skolinspektionen vill med anledning av att det systematiska kvalitetsarbetet i stor utsträckning bedrivs gemensamt för hela gymnasieskolan påpeka att ett till stora delar gemensamt kvalitetsarbete riskerar att begränsa kopplingen mellan skolenhetens verksamhet och det systematiska kvalitetsarbetet i sådan utsträckning att det inte på ett effektivt sätt kan bilda underlag för utveckling av skolenhetens verksamhet.

Som ett led i analysen av skolenhetens resultat är det enligt Skolinspektionens bedömning viktigt att analysen även omfattar det särskilda stöd som ges inom skolenheten samt elevhälsans arbete på övergripande nivåer. Vid intervjuer med rektorn och personalen framkommer att någon systematisk utvärdering av det särskilda stöd som ges inom skolenheten eller elevhälsans arbete på övergripande nivå inte genomförs. Däremot utvärderas det särskilda stödet som ges

på individnivå genom åtgärdsprogrammen och elevhälsans arbete på individnivå. För att få underlag för att bedöma hur det särskilda stödet kan utvecklas ytterligare och hur elevhälsans insatser kan utvecklas på en övergripande nivå behöver dessa delar av verksamheten utvärderas.

Det systematiska kvalitetsarbetet inom enheten finns dokumenterat i kvalitetsredovisningar för respektive program för 2013. Kvalitetsredovisningarna innehåller i huvudsak redovisning av kunskapsresultat med analys samt redovisning av värdegrundsarbetet med analys av dessa resultat. Andra områden som redovisas är elevernas ansvar och inflytande, utbildningsval – arbete och samhällsliv, bedömning och betyg samt rektors ansvar.

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens särskilda stöd och elevhälsans arbete behöver utvärderas på enhetsnivå för att ge underlag för beslut om utveckling av dessa verksamheter.

Författning

4 kap. 4 - 5 och 6 - 7 §§ skollagen

Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Luleå kommun och rektorn för skolenheten måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Se till att utreda behoven och ge de elever som har behov av studiehandledning på modersmålet sådant stöd.

Motivering

Enligt gymnasieförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

Enligt rektorn är studiehandledning på modersmålet dåligt utvecklat inom hela Luleå Gymnasieskola men är ett område som fokuseras i syfte att komma till rätta med problemen. I Skolenhet C inom Luleå gymnasieskola finns ett antal elever med annat modersmål än svenska. Vid intervjuer framkommer att det på skolan finns elever som har bland annat arabiska, persiska och thai som sitt modersmål. Enligt genomförda intervjuer finns det bland dessa elever sådana som bedöms ha behov av studiehandledning på modersmålet. Det finns enligt skolenhetens rektor dock inte möjlighet att ge dessa elever studiehandledning på modersmålet eftersom det saknas lämplig personal för att ge sådant stöd.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste se till att elever som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmålet också ges sådant stöd. Skolin-

spektionen vill understryka att beslut om studiehandledning på modersmålet ska, i enlighet med skollagens krav grundas på en individuell utredning, bland annat avseende omfattning och utformning av studiehandledningen.

Författning

9 kap. 9 § gymnasieförordningen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Ewa Lindberg och undervisningsråd Jonas Hedström.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Stefan Persson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.